

копалини розглядаються в якості виробничих об'єктів, мінеральної сировини для використання у виробництві промислової продукції у регіонах, об'єкти для фіскальних нарахувань.

Література

1. Гурєєв М. М. Геолого-економічна оцінка залізорудної бази Українського щита для прямого відновлення заліза: Дис... канд. наук: 04.00.19. — 2008.

2. Федоришин Ю. І., Яковенко М. Б., Фесенко О. В., Тріска Н. Т. Глибинна будова земної кори Українського щита як основа для прогнозно-металогенічних досліджень // Збірник наукових праць УкрДІГРІ. — К.: УкрДІГРІ, 2009. — № 1–2. — С. 18 — 33.

3. Малюк Б. І., Бобров О. Б., Красножон М. Д. Надрокористування у країнах Європи і Америки: Довідкове видання. — К.: Географіка, 2003. — 197 с

4. Основи економічної геології: Навч. посіб. для студ. геол. спец. вищ. закл. освіти / М.М. Коржнев, В.А. Михайлов, В.С. Міщенко та ін. — К.: «Логос», 2006. — 223 с.: іл. — Бібліогр.: С.218 — 222.

5. Сучасний тлумачний словник української мови: 50 000 слів/ За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубічинського. — Х.: ВД «ШКОЛА», 2006. — 832 с.

6. Реструктуризація мінерально-сировинної бази України та її інформаційне забезпечення / С.О. Довгий, В.М. Шестопапов, М.М. Коржнев та ін. — К.: Наукова думка, 2007. — 347 с.

7. Рудько Г. І., Литвинюк С. Ф., Ловінюков В. І. Геолого-економічна оцінка вугільних родовищ України / Мінеральні ресурси України. — 2012 — № 3. — С. 23 — 28.

Бондарчук Л. М., к.філол.н., доцент,

Козловська Л. С., к.філол.н., доцент,

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ЗАСАДИ УКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО СЛОВНИКА СПЕЦІОЛЕКТУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Кожна сфера людської діяльності послуговується власним словником, і у другій половині 20-на початку 21 ст. розвиток науки і техніки сприяв стандартизації професійних одиниць для уніфікації системи мовних засобів, з урахуванням потреби як професійної, так і позапрофесійної комунікації. Євроінтеграційні

процеси, перспективи ділових контактів, власне, звичайний «по-бутовий» інтерес до культури, традицій іншомовних народів актуалізували туристичну галузь в Україні, перетворивши її на пріоритетну для економіки та соціального розвитку. Щоб вдало долучитися до світової туристичної індустрії, потрібен не тільки відповідний рівень конкурентоспроможних на міжнародному ринку послуг, розвинена інфраструктура, підготовленість персоналу, який розуміється на основних принципах та вміло впроваджує бізнесові стратегії в туристичну сферу. На другому полюсі — споживач послуг, клієнт, що задовольняє свої рекреаційні потреби й вимагає при цьому оптимальності в усьому. Сучасний клієнт прагне розібратися в найдрібніших деталях, з'ясувати для себе всі ризики та можливості їх убезпечення. Тому видається, що розширення мовної обізнаності щодо одиниць спеціолекту (LSP, субмови) туристичної галузі є одним із шляхів досягнення такої мети. Крім того, безсумнівна необхідність у якісній професійній освіті, фундаментальній, базованій на міжнародних стандартах, також сприятиме виконанню вищезгаданих завдань.

Для співробітників туристичних підприємств, для власне туристів, для студентів, які обрали туризм своїм майбутнім фахом, саме сучасний словник є тим інструментом, який полегшить галузеву та допоможе розв'язати проблеми міжкультурної комунікації, подолати можливі міжкультурні бар'єри. На сьогодні активно розвиваються міжнародні зв'язки України, зокрема з давнім партнером та дружньою країною — Республікою Польщею. Тож актуальним видається створення двомовного словника сучасної туристичної лексики, який охоплював би основні одиниці цього професійного діалекту.

Лексикографічний досвід Польщі в цій царині репрезентують словники трьох умовних груп: польськомовні [3, 4, 5, 6], перекладні польсько-англійські та англо-польські [7, 8, 9, 10], польсько-німецькі та німецько-польські [11, 12, 13]. Мовний матеріал (від 500 до 40 000 од.) охоплює сфери обслуговування туристичного руху, обладнання готельних закладів, гастрономію, транспорт, митні правила, торгівлю, фінанси, маркетинг, рекламу, діяльність польських і міжнародних туристичних організацій. У більшості з них запропоновані цікаві та різноманітні за форматом додатки.

За роки так званого термінологічного вибуху в Україні вийшло друком понад 250 словників енциклопедично-довідкового та

навчального типу. Це є переважно перекладні словники, які є підґрунтям для створення тлумачних галузевих, та унормовують наявний у мові термінофонд. Тому запропонований словник повинен, по-перше, заповнити лексикографічну лакуну, по-друге, відтворити основні лінгвальні явища в субмові галузі, представляючи загальнозовживану лексику (*інформація, замовлення*) та спеціальну лексику, зокрема терміни (*апгрейд, таймшер, туроператор*), номенклатуру (*Національний заповідник «Хортиця», UNWTO — Міжнародна Організація Туризму*). Варто було б також хоча б почасти ввести до реєстру професіоналізми та жаргонізми як одиниці неофіційного побутового спілкування на професійні теми, українсько-польсько-англійський індекс для комфортного пошуку еквівалентів, додатки. Пропонований тип словника — нормативний тлумачно-перекладний. Його мета — надати користувачеві максимум інформації із сучасної поліфункціональної галузі знань з орієнтацією на лексичні паралелі з польської/української та англійської мов.

Джерельною базою словника може бути створений на основі наукової, науково-популярної, навчальної літератури, енциклопедичних та лексикографічних джерел реєстр. Відбір реєстрових одиниць — за принципом уживаності та доступності, а нормативність реєстрових одиниць словника забезпечуватиме: подання кодифікованих термінів (ін. реєстрових одиниць) + усталені граматичні форми + наголос + дотримання сучасних правописних правил. Зважаючи на обмежений обсяг статті, наведемо приклади лише деяких перспективних реєстрових одиниць:

1. Загальнозовживана лексика: *інформáція, -ції* (англ. information) — достовірні відомості про організатора подорожі (поїздки) і продавця, наявності відповідних ліцензій і сертифікатів відповідності, туристських формальностей, необхідних для здійснення подорожі (поїздки) та термін їх оформлення, про сторону, яка приймає; відомості про повноту і конкретний зміст пропонованого пакету послуг; *informácja, -cji* — wiarygodne wiadomości o organizatorze wycieczki (podróży) i sprzedawcy, dostępności odpowiednich licencji i certyfikatów zgodności, wymaganych formalności turystycznych na podróż (wycieczkę), oraz termin ich rejestracji, o stronie, która przyjmuje; wiadomości o kompletności i określonej treści proponowanego pakietu usług.

2. Терміни: *туроперáтор, -а* (англ. touroperator) — оптова туристська фірма, що займається розробкою турів, розрахованих

на масовий попит, їх рекламою та *realizacją* через *mereszę turystyczną*; *touroperator*, *-a* — *organizator turystyki*; przedsiębiorca organizujący imprezę turystyczną rozprowadzający gotowe pakiety poprzez sieć agentów; organizator turystyki jest odpowiedzialny za przebieg programu wycieczki, transport i zapewnienie opieki pilota.

3. Номенклатура (власне українська, іншомовна, іншомовні кальки): Національний заповідник «Хортиця» (Rezerwat Narodowy «Chortycia»), тур «Стежками холодноярських отаманів» («Ścieżkami atamanów chłodnojarских»); тур «Макарська Рив'єра» («Riwiera Makarska»); візи, типи розміщення, типи харчування (OB — only bed).

Безперечно, варто приділити особливу увагу впорядкуванню другої частини словника, продумавши формат та види додатків. Це може бути інформація про найвідоміші пам'ятки України, найважливіші географічні назви, національні свята, назви регіонів та їх мешканців, англійські скорочення, які використовують у туристичній галузі тощо. Ще один перспективний методологічний аспект — використання словника в навчальній практиці як складника білінгвального навчального комплексу для студентів відповідної спеціальності в економічному університеті з метою поетапного введення в галузеву мову.

Мобільність інформації в сьогодиньшому глобальному просторі вимагає адекватного реагування та створення актуалізованих інтеграційними процесами, сучасних за змістом і формою (електронні версії, формат віртуальної книги) словників. Саме такі видання є своєрідним мовним засобом підтримати на достойному рівні прагнення українців до європейської спільноти.

Література

1. Півнюва Л. В. Адаптація в українській термінології іншомовних лексем на позначення засобів розміщення туристів / Л.Півнюва // Термінологічний вісник. — К., 2013. — Вип.2 (2). — С.155-161.

2. Симоненко Л. О. Українська термінологічна лексикографія за роки незалежності: здобутки і перспективи / Л.Симоненко // Українська термінологія і сучасність: зб.наук.праць. — К., 2003. — С.18-22.

3. Medlik, Slavoj Leksykon podróży, turystyki, hotelarstwa / przekł. Ewa Dziedzic; red. nauk. Anna Konieczna-Domańska. — Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 1995. — 504 s. (Медлік Савой Лексикон подорожі, туризму, готельного бізнесу / переклад з англ. Ева Дзедзич,

наук. ред. Анна Конєчна-Доманська. — Варшава: Видавництво наукове PWN, 1995. — 504 с.)

4. Terminologia turystyczna. Zalecenia WTO / przekł. Agnieszka Górnicka. — Warszawa: ONZ-WTO, 1995. — 73 s. (*Туристична термінологія. Рекомендації COT / переклад Агнешка Гурніцка. — Варшава: ООН-COT, 1995. — 73 с.*)

5. Mazur, Eugeniusz Słownik turystyki i krajoznawstwa. (ebook). — Częstochowa: Wydawnictwo WSHT, 2012. — 152 s. (*Мазур Еугеніуш Словник туризму і краєзнавства. — Ченстохова: Видавництво WSHT, 2012. — 152 с.*)

6. Nowakowski Marian. Słownik terminów związanych z turystyką i hotelarstwem. — Katowice: Wydawnictwo GWSH, 2001. — 76 s.

7. Collin, P. H., Hołata-Lötz, D. Słownik hotelarstwa i turystyki angielsko-polski z indeksem polsko-angielskim. — Warszawa: Wydawnictwo WILGA, 2000. — 315 s. (*Колін П.Х., Холата-Льотц Д. Словник з готельного бізнесу і туризму: англо-польський з польсько-англійським індексом. — Варшава: Видавництво WILGA, 2000. — 315 с.*)

8. Dziedzic, Ewa, Sancewicz-Kliś, Anna Słownik Turystyki i Hotelarstwa Angielsko-Polski Polsko-Angielski. — Warszawa: Wydawnictwo Poltext, 2008. — 382 s. (*Джєдзижц Ева, Санцєвіч-Кліш Анна Словник з туризму та готельного бізнесу: англо-польський, польсько-англійський. — Варшава: Видавництво Полтекст, 2008. — 382 с.*)

9. Dziedzic, Ewa, Sancewicz-Kliś, Anna. Nowy słownik turystyki i hotelarstwa. Angielsko-polski, polsko-angielski. — Warszawa: Wydawnictwo Poltext, 2015. — 400 s. (*Джєдзижц Ева, Санцєвіч-Кліш Анна Новий словник з туризму та готельного бізнесу: англо-польський, польсько-англійський. — Варшава: Видавництво Полтекст, 2015. — 400 с.*)

10. Kienzler, Iwona Słownik turystyki, hotelarstwa i gastronomii dla profesjonalistów angielsko-polski i polsko-angielski. — Gdańsk: ODDK, 2012. — 1084 s. (*Кінцлер Івона Словник з туризму, готельного бізнесу та гастрономії: англо-польський і польсько-англійський. — Гданськ: Видавництво ODDK, 2015. — 1084 с.*)

11. Gniedziejko, Marcin, Schul, Fred Słownik tematyczny niemiecko-polski. Hotelarstwo, gastronomia, turystyka. — Warszawa: Wydawnictwo Poltext, 2006.- 134 s. (*Марчин Гнєздзєйко, Фред Шуль Туристичний словник німецько-польський. Готельний бізнес, гастрономія, туризм. — Варшава: Видавництво Полтекст, 2006. — 134 с.*)

12. Kienzler, Iwona Słownik turystyki i hotelarstwa niemiecko-polski polsko-niemiecki. — Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck, 2010. — 840 s.

(Кінцлер Івона *Словник з туризму та готельного бізнесу: німецько-польський і польсько-німецький*. — Варшава: Видавництво С.Н. Бекс, 2010. — 840 с.)

13. Jedlińska, Maja, Obodyński, Daniela *Słownik turystyki i hotelarstwa polsko-niemiecki, niemiecko-polski*. — Warszawa: Wydawnictwo Poltext, 2010. — 455 s. (*Єдлінська Мая, Ободинська Даніела Словник з туризму та готельного бізнесу: польсько-німецький і німецько-польський*. — Варшава: Видавництво Полтекст, 2010. — 455 с.)

Бутко М. П., д.е.н., професор,
Чернігівський національний
технологічний університет, м. Чернігів

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Ситуація, яка склалася нині у розвитку нашої держави, свідчить про те, що централізація в управлінні країною та, зокрема її економікою, є безперспективною. На нашу думку український унітаризм має вдосконалюватися через децентралізацію та розширення повноважень регіонів, їх економічної самостійності, з метою більш ефективного використання ресурсів конкретної місцевості. Без децентралізації функцій у розвитку економіки регіон не може забезпечити налагодження взаємозв'язків територіальних інтересів із загальнонаціональними, практично неможливо змінити ступінь довіри соціуму до публічної влади. Кожний регіон, враховуючи власні економічні та соціальні потреби, визначає свою участь у спільному з іншими регіонами розв'язанні міжрегіональних проблем задля міжрегіонального обміну національними ресурсами.

В цьому контексті особливої актуальності набувають сучасні проблеми формування і реалізації політики регіонального розвитку в Україні.

Під сучасною державною політикою регіонального розвитку, на нашу думку, слід розуміти сукупність засобів, механізмів, інструментів та взаємоузгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в напрямі забезпечення європейських стандартів якості життя людей з урахуванням природних, екологічних, економічних та інших особливостей модернізації наявного потенціалу регіонів, соціогуманістичної ідентифікації та етнічно-культурної самобутності населення.